

Tá skil kom á býarvæksturinn og almennni »nei-sigarinn« varð settur

Í samband við at Gunnar Hoydal hefur fingið farloyvi frá sínum starvi, hefur Sosialurinn tosað við hann um broytingarnar í Havnini tælv árini, hann hefur verið býararkitektúr í høvuðstaðnum.

Næstan samstundis, sum Gunnar varð settur sum býararkitektúr, samtykti Tórshavnar býráð eina almenna byggisamtykt. Nú hevði Havnin knappliga fingið ein býarplan, og skil skuldi fáast á bý og býarvækstur.

Gunnar varð settur at røkja ta torføru uppgávuna at siga nei. »At vera býarinnar reyvarhol«, sum hann einastaðni sigur í samrøðuni. Hann varð skuldsettur fyri eitt o.a. Fyri at vera diktatoriskur, negativur o.s.fr. Tey fyrstu árini var ein forfør tíð — at fáa fólk at skilja reglur og fyrisetingar í byggisamtyktini.

Tankin í einum býarplani er at vera eitt amboð at stýra býarvækstrinum, soleiðis at alt kann gerast stigvist, og soleiðis at alt er við. Og hesin kom í tókum tíma.

Høvuðstaðurin hevði havt ein øgiligan vøkstur í 60-unum. Býurin vaks sum best bar til Eingin býarplanur var. Tað ráddi um at vera sterkastur. Og kommunan kom aftaná — við vegum, kloakkum o.o. Henda gongdin skuldi steðgast, áðrenn nakað býarplansarbeiði kundi fara í gongd.

Sjálvur býti Gunnar hesi 12 árini í trý tíðarskeið. Tað fyrsta tíðarskeiðið fór at steðga niðurbrotinini av býnum.

Tað næsta skeiðið fór eisini til at siga nei og aftur nei, men kortini kundi nú visast á aðrar møguleikar. Ferðslan varð lögð um, og nú blivu umstøðurnar at byggja nógv betur.

Og nú í triðja tíðarskeiðinum kann sigast at komið

er úr »lortinum«, sum Gunnar sigur, og nú eru kreftir at byggja upp og friðka.

V.o.o. hava vit havt eitt bremsandi skeið, eitt skeið við nýggjum møguleikum, og nú eru kreftir at taka sær av býnum.

— Sjálvur haldi eg, at býarplansarbeiðið hefur eydnast væl og samanhang er í, sigur býararkitektúrinn.

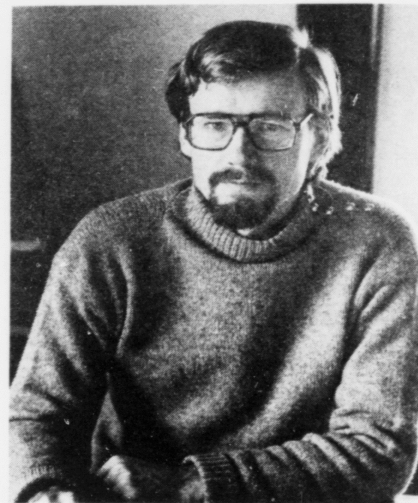
Í stuttum hefur býarplansarbeiðið miðja imóti at taka burtur ræðuliga trýstið á miðbýin. Øll minnst t.d. alla ferðsluna um Glade Hjørn. Tað tók langa tíð at passa sær lögir fyri at sleppa yvir um gøtuna.

Ti varð týðningarmikið at finna øki at leiða ferðsluna út um miðbýin, men kortini gjøgnum býin, so hon framvegis var ein partur av honum.

Í hesi ætlanini kom Trapputroðin inn í myndina sum ein týðandi liður. Gunnar sigur, at breið semja var í býráðnum at minka virksemd í miðbýnum og samstundis leiða ferðsluna annan veg. Hetta hendi so við at gera R.C. Effersøesgøtu niðan á Háls, solumiðstaðina, samanbingina við Vesturbýin o.s.fr.

Hin stóri partur í øllum býarplansarbeiðnum hefur verið at útvega umráði at byggja á, nýggjar útstykkingar til sethús. Tann fyrsta stóra útstykkingin var Konnansmýra, eitt annað er serliga loysnin úti í Tórshavn úti móti Boðanesi, sum kommunan sjálf skipaði fyri, og síðan koma allar nýggju útstykkingarnar hvør eftir aðra, á Ternuryggi, á Flat, undir Brúnni og í Havnardali umframt smærri útstykkingar.

Um hetta og tankar í hesum sambandi er samrøðan um.

Býararkitektúrinn í Havn, Gunnar Hoydal, hefur sakt um farloyvi. Hann hefur skipað fyri býarplansarbeiðinum í Havn seinastu 12 árini. Hesi árini býurin er umlagdur, og kommunan hefur fingið tak á býarvækstrinum. Hann fer ikki, tí arbeidsamstøðurnar ikki eru góðar. Men, sum hann sigur, hann hefur sæð úrslit fyri fleiri mannaív.

— Nú hefur tú verið býararkitektúr í 12 ár. Tað er ikki so long tíð í býarsøguni, men tey, sum hugsa um býin, sum hann var tá, eru ikki litið bilsin um tað, sum er hent síðani!

— Viðhvørt harmar tað meg, at eg ikki sum tað allar fyrsta avmyndaði býin og teknaði og

skrivaði upp, hvussu hann var tá í 1972. Nú ein dagin, eg stóð uppi á Sundsvegnum, nakað ovarlaga, eystan fyri útstykkingina undir Brúnni, og sá oman yvir eysturbýin, oman á Háls, virkini, handilsbygningarnar, sethúsini norðan fyri, bleiv eg knappliga

klárur yvir, at einki av øllum hesum var til, áðrenn eg kom, og at eg hevði havt við alt hetta at gera, so ella so. Meira og minni gjørt av, ikki at her skuldi byggjast kanska, men at tað skuldi skipast soleiðis og siggja so út...

Ábyrgdin má longur út

— Hetta var ein góður dagur, men kaldasveittin feldist knappliga á bakinum, tá ið eg hugsaði um, at næstan alt tað, sum varð teknað niður á kort tá, at tað seinri er gjørt og stendur uppi. Hugsaði, at

ein prestur, sum ger feil, kann fáa fyrigeving, og ein lækni, sum sker galið, kann missa ein sjúkling. Men hetta eru hús og vegir og ognir, sum koma at standa í fyra, fimm ættarlið, kanska nógv meira. Okkurt er spinnandi galið. Ábyrgdin av hesum má koma longur út. Heilt út til tey, sum skulu búgva her og virka her.

— Men er tað ikki tað, sum verður roynt við teimum eigarafeløgnum, sum verða gjørd, og sum sjálvi standa fyri útstykkingunum?

— Yvirhøvdur ikki. Tað er nakað, sum vit hava bílað okkum inn. Sannleikin er tann, at kommunan hefur gjørt ætlanirnar og teknikingarnar, áðrenn fólkini fáa bjóðað stykkið — gerið so væl, nú kunnu tit eiga hetta og gera tað soleiðis, sum vit hava avgjørt! Rætt er tað, at tey kunnu gera broytingar. Fáa eina gøtu her, eitt friki har, men tað er bara pyntið so at siga. Restin er avgjørd frammanundan.

Fleiri møguleikar

— Men stórir munur er kortini á kommunalum útstykkingum og so teimum privatum, sum vóru mest vanligar fyrr!

— Munurin er tann, at kommunan skal ikki hava

vinning. Møguleiki verður fyri felagsøkjum, óbygdum lendi við ongari ferðslu og annað soverðið, sum sjálvandi kann kallast framstig. Men er tað rætt, at kommunan avger, at til dømis ein húsavegur skal vera seks metrar breiður, um nú fólkini, sum skulu byggja, heldur vildu spart og gjørt hann fyra metrar. Er tað rætt, at latið verður til teknikkararnar, sum hava lært nøkur ár í útlondum. Hevði tað ikki borið til at vaksid meira av sær sjálvum?

Sethúsaøkini sum ein sjúka

— Nú ljóðar tað, sum at tær dæmar ikki nýggju sethúsaøkini!

— Tey eru sum ein sjúka, ið breiður seg út í landslagið, longur og longur út. Her býr fólk um náttina, og so stendur tað og gálvar tómt um dagin. So kann tað vera mikið pent við grótbláingum og asfaltgøtum, men tað er bara sminka.

— Og so býra bara fólk av sama slagi og í sama aldri í stórum býarpartum. Tað kann aldri vera rætt.

— Hvussu kundi tú hugsa tær, at fólk skuldu búa?

— Vanliga sethúsa-stykkingin hefur ein

Av Sundsvegnum — millum útstykkingarnar á Ternuryggi og undir Brúnni. Vit siggja oman á Háls, virkini og handilsbygningarnar. — Hetta var ein góður dagur, men kaldasveittin feldist knappliga á bakinum, tá ið eg hugsaði um, at næstan alt tað, sum varð teknað niður á kort tá, at tað seinri er gjørt og stendur uppi, sigur býararkitektúrinn.